

Projekt

z dnia 7 czerwca 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA HAJNÓWKA**

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie przyjęcia „Programu szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla mieszkańców Hajnówki po 65 roku życia” na lata 2018 - 2019.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018r., poz. 994, poz. 1000), art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ust. 1, ust. 3 pkt 1 oraz art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017r. poz. 1938, poz. 2110, poz. 2217, poz. 2434, z 2018r. poz. 107, poz. 138, poz. 650, poz. 697, poz. 730, poz. 858, poz. 912) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla mieszkańców Hajnówki po 65 roku życia”, na lata 2018 – 2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hajnówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jakub Ostapczuk

Program szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla mieszkańców Hajnówki po 65 roku życia, na lata 2018 – 2019

Rozdział 1.

Podstawa prawna opracowania programu polityki zdrowotnej

- art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2017r. poz. 1938 ze zm.)

Rozdział 2.

Opis choroby lub problemu zdrowotnego i uzasadnienie wprowadzenia programu polityki zdrowotnej

I. Opis problemu zdrowotnego

Grypa jest jedną z najczęściej występujących wirusowych chorób zakaźnych i jedną z istotniejszych przyczyn zachorowań oraz śmiertelności w Polsce i na świecie. Powoduje zachorowania w każdej grupie wiekowej. Światowa Organizacja Zdrowia (WTO) szacuje, że rocznie dotyczy może 5% - 10% dorosłych i 20% - 30% dzieci. Według WHO na grypę choruje rocznie od 330 mln do 1,76 mld ludzi. Z powodu jej ostrych objawów cierpi od 3 do 5 mln osób, a umiera od 500 tys. do miliona osób.

Źródło zakażenia wirusem grypy stanowi osoba zakażona, a do przenoszenia wirusów dochodzi drogą kropelkową, gdy osoba chora kicha, kaszle, bądź przez kontakt bezpośredni, ponieważ np. zakrycie ust ręką przy kichaniu czy kasłaniu powoduje przeniesienie na nią śluzu wraz z wirusem. Objawy grypy występują nagle. Gdy wirus dostanie się do naszego organizmu, zaczyna działać już po kilku godzinach. Najpierw musi wniknąć do błon śluzowych układu oddechowego, a potem zaczyna się błyskawicznie namnażać.

Czas trwania grypy i jej przebieg zależą od właściwości patogenu, stanu fizycznego chorego, odpowiedzi układu odpornościowego danej osoby. Na grypę można chorować wiele razy. Wirusy grypy są nieprzewidywalne i ze względu na błędy w replikacji ciągle się zmieniają, dlatego co roku mamy do czynienia z nowymi szczepami.

Objawy grypy są niecharakterystyczne i często mylone z innymi infekcjami układu oddechowego, lecz najczęstsze dotyczą nagłego występowania:

- a) objawów ogólnych - wysokiej gorączki, dreszczy, bólu mięśni, bólu głowy (najczęściej okolicy czołowej i zagałkowej), uczucia rozbicia i osłabienia, złego ogólnego samopoczucia,
- b) objawów ze strony układu oddechowego - suchego kaszlu, bólu gardła, kataru, chrypki,
- c) objawów ze strony innych układów - brak łaknienia, bóle brzucha, nudności, wymioty, zawroty głowy.

Grypę od pozostałych infekcji układu oddechowego, wyróżnia znacznie wyższy wskaźnik groźnych dla życia i zdrowia powikłań, które mogą być poważniejsze w skutkach niż sama grypa, zwłaszcza u osób starszych i przewlekle chorych. Zachorowanie na grypę zwiększa ryzyko wystąpienia niebezpiecznych incydentów sercowo – naczyniowych np. zawał serca. Wirus grypy zwiększa ryzyko zaostrzenia choroby u pacjentów cierpiących na przewlekłą obturacyjną chorobę płuc i astmę, poważne powikłania mogą grozić także pacjentom z cukrzycą. Do występujących powikłań grypowych zalicza się m.in: zapalenie ucha środkowego, zapalenie płuc i oskrzeli, zapalenie wsierdza, osierdza i mięśnia sercowego, zapalenie opon mózgowych, zapalenie zatok obocznych nosa, zespół Guillaina - Barrego.

Problem grypy jest często niedoceniany. W wyniku badań dowiedziono, że pacjenci powyżej 65 roku życia stanowią 63% wszystkich pacjentów leczonych z powodu grypy. Między 80-90% zgonów powodowanych powikłaniami pogrypowymi pojawia się u osób powyżej 65 roku życia. Osoby

starsze są bardziej narażone na hospitalizacje wynikające z zachorowania na grypę niż osoby młodsze. Dzieje się tak dlatego, że z wiekiem układ immunologiczny osłabia się i jest mniej efektywny w walce z infekcjami, w tym także z grypą.

Najskuteczniejszą jak dotychczas metodą uniknięcia zachorowania na grypę i związanych z nią powikłań jest profilaktyka w postaci corocznego szczepienia poprzedzającego sezon zachorowań na grypę. Co roku skład szczepionek jest na nowo opracowywany zgodnie z najnowszymi rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WTO), ponieważ wirusy grypy ulegają ciągłej mutacji.

W Polsce sezon wzmożonych zachorowań na grypę trwa od października do kwietnia następnego roku, przy czym szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem. W związku z tym najlepiej jest wykonać szczepienie jeszcze przed rozpoczęciem sezonu epidemicznego.

Ogólny poziom wyszczepialności przeciwko grypie sezonowej w Polsce wynosi ok. 3,4 % a więc jest niski. Wyszczepialność populacji powyżej 65 roku życia wynosi ok. 13,2 % rocznie i jest większa niż wyszczepialność ogólna. Wg zaleceń unijnych szczepieniami należy objąć co najmniej 75 % populacji, aby zwiększyć szansę nabycia odporności populacyjnej.

Zachorowanie na grypę poza ryzykiem wystąpienia powikłań zdrowotnych, zwłaszcza w grupie osób powyżej 65 roku życia, generuje także dodatkowe koszty dla systemu zdrowia (hospitalizacja pacjenta), zwiększa zużycie antybiotyków, które nie są obojętne dla zdrowia.

Szczepienia przeciw grypie nie są finansowane ze środków publicznych. Dla osób z populacji docelowej programu, szczepienia te są zalecane ze względów epidemiologicznych.

Populacja objęta programem stanowi grupę osób, u których ryzyko zachorowania na grypę i wystąpienia powikłań pogrypowych jest większe, a sam przebieg leczenia jest trudniejszy i wymaga większych kosztów.

II. Dane epidemiologiczne

Wirus grypy występuje na świecie od wieków i nadal jest zagrożeniem epidemiologicznym. Grypa powoduje zachorowania o charakterze epidemii, występujących co sezon lub pandemii, powtarzających się co kilkanaście-kilkadziesiąt lat, mających zasięg ogólnoswiatowy. Każdego roku występują fale grypy sezonowej, której charakterystyka epidemiologiczna zależy od charakterystyki antygenowej wirusów grypy. Na rozprzestrzenianie się wirusów wpływa szereg czynników, w tym m.in. stopień uodpornienia populacji.

Duża zmienność genetyczna i potencjał epidemiczny wirusa grypy prowadzi do powstawania co kilkadziesiąt lat bardzo groźnych szczepów, które wywołują pandemie. W XX wieku wystąpiły trzy pandemie grypy. Jako pierwszą odnotowano w latach 1918-1919 tzw. Hiszpankę, która wywołana była wirusem podtypu A/H1N1/ i spowodowała zgon 50-100 mln ludzi. W latach 1957-1958 odnotowano grypę azjatycką, wywołaną wirusem podtypu A/H2N2/. Liczbę zgonów oszacowano wówczas na 1-4 mln. W latach 1968-1970 pojawiła się tzw. Grypa Hong Kong, wywołana wirusem podtypu A/H3N2/. Szacunkowo spowodowała ona zgon 1-4 mln ludzi.

Dane epidemiologiczne wskazują, iż każdego roku w Unii Europejskiej zakażonych wirusami grypy jest 25 – 100 milionów osób w każdym wieku. W tej grupie chorych na grypę, dochodzi do około 38 500 zgonów rocznie, a powyżej 90% zgony te występują u osób w wieku powyżej 65 lat. Szacuje się, że w Unii Europejskiej rocznie koszty związane z zachorowaniami na grypę, jej powikłaniami, hospitalizacjami, zgonami oraz absencją chorobową w pracy wynoszą 6–14 mld €.

W Polsce rejestruje się od kilkuset tysięcy do kilku milionów zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę w zależności od sezonu epidemicznego. Szczyt zachorowań ma miejsce zwykle między styczniem a marcem.

Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Państwowego Zakładu Higieny (NIZ PZH) w 2016r. w Polsce zarejestrowano ogółem 4 316 823 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę. W roku 2017 - 5 043 543 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę. W okresie od 01.01 – 15.02.2018r. zarejestrowano – 1 213 453 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę.

Na podstawie danych NIZ PZH w okresie od 01 do 07 lutego 2017r. zapadalność na grypę w województwie podlaskim wynosiła 119,09 /100 tyś. mieszkańców (97,74/ 100 tyś. w przedziale

wiekowym powyżej 65 lat) i była dużo wyższa niż zapadalność dla tego samego okresu w roku 2016 tj. - 48,78/ 100 tys. mieszkańców (31,96/100 tys. w przedziale wiekowym powyżej 65 lat).

Na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku w 2016 r. – w województwie podlaskim (na terenie którego położone jest miasto Hajnówka) odnotowano 108 045 przypadków grypy i zachorowań grypopodobnych. Zaszczepiło się przeciw grypie 24 118 osób, co stanowi 2,03 % całej populacji województwa podlaskiego. W roku 2017 w województwie podlaskim, odnotowano już 122 049 przypadków grypy i zachorowań grypopodobnych. Zaszczepiło się 28 059 osób, co stanowi 2,4 % całej populacji województwa podlaskiego.

Według danych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Hajnówce, w 2016r. w powiecie hajnowskim (położonym w województwie podlaskim) zachorowało na grypę ogółem 322 osoby. W populacji powyżej 65 roku życia odnotowano 22 przypadki zachorowania na grypę, zaszczepiło się przeciw grypie 722 osoby powyżej 65 roku życia. Natomiast w 2017r. w powiecie hajnowskim zachorowało na grypę ogółem 298 osób. W populacji powyżej 65 roku życia odnotowano 16 przypadków zachorowania na grypę, zaszczepiło się przeciw grypie 884 osoby powyżej 65 roku życia.

III. Obecne postępowanie

W związku z dowiedzioną w licznych badaniach skutecznością szczepionek przeciw grypie, wiele instytucji międzynarodowych i polskich rekomenduje to szczepienie, zwłaszcza wśród osób z grup ryzyka. Wśród nich znajdują się m.in.: Amerykański Komitet Doradczy ds. Szczepień (ACIP), Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Komisja Europejska, Główny Inspektorat Sanitarny, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny. Szczepienia rekomendują także stowarzyszenia zrzeszające badaczy i lekarzy tj. Kolegium Lekarzy Rodzinnych, Polskie Towarzystwo Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych, Polskie Towarzystwo Kardiologiczne, Polskie Towarzystwo Chorób Płuc, Polskie Towarzystwo Diabetologiczne.

W Polsce szczepienia przeciw grypie nie należą do szczepień obowiązkowych i nie są finansowane z budżetu Ministerstwa Zdrowia. Zgodnie z załącznikiem Nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 września 2010 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych oraz sposobu finansowania i dokumentowania zalecanych szczepień ochronnych wymaganych międzynarodowymi przepisami zdrowotnymi, szczepienie przeciw grypie jest szczepieniem zalecanym.

Zgodnie z załącznikiem do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 października 2017r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2018 szczepienie przeciw grypie jest szczepieniem szczególnie zalecanym ze względu na:

1. Przesłanki kliniczne i indywidualne:

- osobom po transplantacji narządów;
- przewlekle chorym dzieciom (od ukończenia 6 miesiąca życia) i dorosłym;
- osobom w stanach obniżonej odporności (w tym pacjentom po przeszczepie tkanek) i chorym na nowotwory układu krwiotwórczego;
- dzieciom z wadami wrodzonymi serca zwłaszcza sinicznymi, z niewydolnością serca, z nadciśnieniem płucnym;
- dzieciom z grup ryzyka od ukończenia 6 miesiąca życia do ukończenia 18 roku życia;
- kobietom w ciąży lub planującym ciążę;

2. Przesłanki epidemiologiczne dla wszystkich osób od ukończenia 6 miesiąca życia do stosowania zgodnie z charakterystyką produktu leczniczego, w szczególności:

- osobom w wieku powyżej 55 lat;
- zdrowym dzieciom w wieku od ukończenia 6 miesiąca życia do ukończenia 18 roku życia (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w wieku od ukończenia 6 do 60 miesiąca życia);
- osobom mającym bliski kontakt zawodowy lub rodzinny z dziećmi w wieku do ukończenia 6 miesiąca życia oraz z osobami w wieku podeszłym lub przewlekle chorymi (w ramach realizacji strategii kokonowej szczepień);
- pracownikom ochrony zdrowia, szkół, handlu, transportu, funkcjonariuszom publicznym;

- pensjonariuszom domów spokojnej starości, domów pomocy społecznej oraz innych placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w szczególności przebywającym w zakładach opiekuńczo-leczniczych, placówkach pielęgnacyjno-opiekuńczych, podmiotach świadczących usługi z zakresu opieki paliatywnej, hospicyjnej, długoterminowej, rehabilitacji leczniczej, leczenia uzależnień, psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz lecznictwa uzdrowiskowego.

Minister Zdrowia rozporządzeniem z dnia 27 lutego 2018 roku w sprawie priorytetów zdrowotnych (Dz. U. poz. 469) ustalił priorytety zdrowotne, do których należy między innymi zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom.

Rozdział 3.

Cele programu polityki zdrowotnej i mierniki efektywności jego realizacji.

I. Cel główny

Zwiększenie dostępu do szczepień przeciw grypie, dla mieszkańców miasta Hajnówka, w wieku powyżej 65 roku życia, w latach 2018 - 2019.

II. Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie liczby osób zaszczepionych przeciw grypie w populacji mieszkańców, powyżej 65 roku życia, w okresie realizacji programu.

2. Zmniejszenie liczby zachorowań na grypę w populacji mieszkańców, po 65 roku życia, w okresie realizacji programu.

3. Zwiększenie wiedzy i świadomości, wśród mieszkańców powyżej 65 roku życia, na temat zapobiegania grypie, jej powikłaniom oraz roli szczepień ochronnych w profilaktyce grypy, w związku z realizacją programu.

III. Mierniki efektywności realizacji programu polityki zdrowotnej:

1. Liczba osób zaszczepionych podczas realizacji programu, w odniesieniu do liczby uczestników programu, którzy szczepili się przed programem.

2. Odsetek osób uczestniczących w programie, w stosunku do ogólnej liczby osób kwalifikujących się do objęcia programem.

3. Liczba osób hospitalizowanych z powodu grypy, po zakończeniu programu, spośród jego uczestników, w odniesieniu do stanu sprzed realizacji programu, w powyższej grupie.

4. Liczba uczestników programu, którzy deklarują wzrost świadomości i wiedzy o zapobieganiu grypie, jej powikłaniach i roli szczepień w profilaktyce grypy, w stosunku do ich poziomu wiedzy sprzed udziału w programie.

Rozdział 4.

Charakterystyka populacji docelowej oraz charakterystyka interwencji, jakie są planowane w ramach programu polityki zdrowotnej

I. Populacja docelowa

Według danych z Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Miasta Hajnówka liczba mieszkańców miasta Hajnówka wynosiła 21 133 osób (na dzień 31.12.2017r.). Populacja adresatów programu, tj. powyżej 65 roku życia (wg tego samego źródła), liczyła w mieście Hajnówka 4025 osób (stan na 31.12.2017r.).

Program szczepień skierowany będzie do osób powyżej 65 roku życia zamieszkałych na terenie miasta Hajnówka i polegać będzie na zrealizowaniu szczepienia szczepionką przeciw grypie.

W latach 2018 i 2019 podczas realizacji programu, planuje się objąć szczepieniami każdego roku, po ok. 450 mieszkańców Hajnówki, z powyższej populacji.

II. Kryteria kwalifikacji do udziału w programie polityki zdrowotnej oraz kryteria wyłączenia z programu polityki zdrowotnej

W programie uczestniczyć mogą kobiety i mężczyźni, powyżej 65 roku życia - mieszkańcy miasta Hajnówka. Ze względu na ograniczoną liczbę szczepionek, o zakwalifikowaniu się do programu decydować będzie kolejność zgłoszeń do realizatora/realizatorów wykonujących szczepienia. Zgłoszenie do programu jest dobrowolne, osoba zgłaszająca się składa pisemne oświadczenie o wyrażeniu zgody na udział w szczepieniu. Oświadczenie składane jest u realizatora programu, u którego będzie wykonywane szczepienie i dołączone zostaje do dokumentacji medycznej uczestnika programu.

W programie nie mogą brać udziału osoby:

- niezamieszkałe w mieście Hajnówka,
- powyżej 65 roku życia, u których podczas badania lekarskiego kwalifikującego do szczepienia lekarz stwierdził przeciwwskazania do szczepienia,
- osoby poniżej powyższego przedziału wiekowego,
- osoby, które nie wyraziły zgody na szczepienie.

W celu rozpropagowania informacji o realizacji programu, zostanie przeprowadzona przez realizatora/realizatorów szczepień akcja informacyjna, mająca na celu zachęcenie grupy docelowej do wzięcia udziału w programie.

Informowanie o realizacji programu zaplanowano poprzez zamieszczenie:

- informacji na stronie internetowej miasta Hajnówka, na tablicach informacyjnych znajdujących się wewnątrz urzędu i na tablicach na zewnątrz urzędu,
- na stronach internetowych realizatora/realizatorów programu i na tablicach informacyjnych wewnątrz placówek realizujących program.

W akcji informacyjnej wykorzystane zostaną plakaty ogólnodostępne, znajdujące się na stronie internetowej organizatora Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy.

III. Planowane interwencje

Osoby spełniające kryteria udziału w programie zostaną zaszczepione przeciw grypie.

W ramach programu zaplanowane zostały:

1) działania edukacyjne uczestników programu

Dotyczyć będą przeprowadzenia przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej pogadanki edukacyjnej dla każdej osoby zakwalifikowanej do programu. Realizator/realizatorzy programu zwrócą szczególną uwagę na edukację w zakresie takich zagadnień jak: zachowanie podstawowych zasad higieny (np. częste mycie rąk), objawów charakterystycznych dla grypy, pozytywnej roli szczepień w profilaktyce grypy, postępowania w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych, sposobie postępowania i miejscu, gdzie należy się zgłosić w przypadku wystąpienia ewentualnych niepożądanych reakcji. Edukacja uczestników programu przeprowadzona zostanie przez lekarza podczas badania lekarskiego, kwalifikującego do szczepienia.

Brak wiedzy o zapobieganiu zachorowaniom i nieprawidłowe interpretowanie informacji dotyczących szczepień przeciw grypie, mogą być istotną przyczyną nieuczestniczenia w programach szczepień.

2) szczepienia przeciw grypie

Przed wykonaniem szczepienia u każdej osoby zakwalifikowanej do programu przeprowadzony zostanie wywiad lekarski i badanie fizykalne, celem dokonania oceny stanu zdrowia i wykluczenia przeciwwskazań medycznych do wykonania szczepienia.

Osoba powyżej 65 roku życia, zamieszkała w mieście Hajnówka, u której lekarz nie stwierdził przeciwwskazań do szczepienia zostanie zaszczepiona przeciw grypie. Szczepienie wykonywane będzie bezpłatnie, na terenie miasta Hajnówka w miejscu wskazanym przez realizatora/realizatorów programu.

Niniejszy program polityki zdrowotnej nie ma odpowiednika w zakresie świadczeń gwarantowanych przez NFZ.

Szczepienia przeciw grypie nie mieszczą się w katalogu świadczeń gwarantowanych, natomiast są szczepieniami zalecanymi.

Udział w szczepieniu będzie poprzedzony kwalifikacją lekarską, co wpisuje się w wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce (KLR 2016), ponadto szczepienie przeciw grypie przeprowadzone zostanie na początku sezonu epidemiologicznego, począwszy od września, także zgodnie z wytycznymi KLR 2016.

Eksperti Flu Forum 2017 także podkreślają, że wrzesień to najlepszy czas aby się zaszczepić przeciw grypie.

W Polsce Główny Inspektor Sanitarny od wielu lat rekomenduje szczepienie przeciw grypie w ramach realizacji Polskiego Programu Szczepień Ochronnych. Eksperti Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Grypy zalecają szczepienia przeciw grypie szczególnie w okresie jesienno – zimowym. Wydział Nauk Medycznych PAN, Komitet Immunologii i Etiologii Zakażeń Człowieka PAN i Zgromadzenie Ogólne PAN stanowczo rekomendują stosowanie szczepień ochronnych.

Szczepienia przeciw grypie mają udowodnioną skuteczność gdyż zapobiegają zachorowaniom u ok. 70-90% szczepionych osób, w zależności od sezonu. Zapewniają wysoką ochronę przed powikłaniami pogrypowymi. Szczepionki przeciw grypie charakteryzują się najmniejszą liczbą rejestrowanych niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Polskie Towarzystwo Chorób Płuc, Światowa Inicjatywa Zwalczania Astmy (GINA) i Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zalecają stosowanie szczepień przeciw grypie. Polskie Towarzystwo Chorób Płuc zaleca szczepienia przeciw grypie pacjentom z ciężkim przebiegiem POChP, szczególnie osobom w starszym wieku. U chorych z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc szczepienie przeciwko grypie może zmniejszyć ryzyko ciężkiego przebiegu choroby i śmierci o ok. 50 %.

Z powodu grypy 80 proc. zgonów dotyczy osób powyżej 60 lat, natomiast osoby obarczone dwoma i więcej czynnikami ryzyka (jak wiek i choroba przewlekła) mają 202 razy większe ryzyko powikłań i śmiertelności z powodu grypy.

Zgodnie z rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), na każdy sezon grypowy przygotowywane są szczepionki przeciw grypie o zmienionym składzie w porównaniu z sezonem poprzednim, by zapewnić skuteczną ochronę przed aktualnie występującymi szczepami wirusa grypy. Rekomendacje powyższe zostaną uwzględnione przez realizatora lub realizatorów programu.

IV. Sposób udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach programu polityki zdrowotnej

Program szczepień profilaktycznych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia, zamieszkałych w mieście Hajnówka realizowany będzie w okresie wrzesień – listopad.

Ze względu na szeroki zakres terytorialny i chęć ułatwienia dostępu do szczepień dla osób powyżej 65 roku życia będą one mogły być wykonywane przez kilku realizatorów, wyłonionych w konkursie ofert.

Szczepienia wykonywane będą w miejscach wskazanych przez realizatora/ realizatorów programu. Będą to placówki podstawowej opieki zdrowotnej, posiadające podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia, na świadczenia zdrowotne w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, znajdujące się na terenie miasta. Szczepienia wykonywane będą, w godzinach pracy realizatora/realizatorów programu, z uwzględnieniem godzin popołudniowych i w godzinach pracy lekarza.

Do programu nie będą zakwalifikowane osoby które:

- mają powyżej 65 lat, lecz u których lekarz wykonujący badanie kwalifikujące do szczepienia stwierdził przeciwwskazania do wykonania szczepienia,
- nie są mieszkańcami miasta Hajnówka,
- są poniżej wskazanego powyżej przedziału wiekowego,
- nie wyrażą zgody na szczepienie.

Osoby spełniające kryteria włączenia do programu, które zarejestrują się na szczepienie u realizatora programu przechodzą do kolejnego etapu, tj. do badania lekarskiego kwalifikującego do szczepień. Pozytywny wynik badania lekarskiego jest niezbędnym warunkiem pozwalającym przejść

uczestnikowi do etapu wykonania szczepienia. Podczas badania lekarz przeprowadzi dodatkowo edukację uczestnika programu na temat objawów towarzyszących zachorowaniu na grypę, roli szczepień ochronnych w profilaktyce grypy, możliwych odczynach poszczepiennych, sposobie postępowania oraz miejscu gdzie można się zgłosić w razie ewentualnego wystąpienia odczynów poszczepiennych.

V. Sposób zakończenia udziału w programie polityki zdrowotnej

Uczestnictwo w programie ma na celu skorzystanie z bezpłatnych szczepień przeciw grypie.

Udział w programie zakończy się w przypadku:

1. Zaszczepienia uczestnika i wypełnienia przez niego ankiety, którą otrzyma od realizatora szczepienia.

Wypełnioną ankietę uczestnik przekazuje realizatorowi programu. Ankieta jest obowiązkowa, anonimowa i posłuży do oceny jakości świadczeń zdrowotnych w programie.

2. Przeciwwskazań medycznych do wykonania szczepienia.

Jeśli lekarz podczas badania kwalifikującego do szczepienia stwierdzi występowanie przeciwwskazań, szczepienie nie może zostać wykonane i uczestnictwo osoby w programie zostaje zakończone.

3. Braku wyrażenia pisemnej zgody pacjenta na wykonanie szczepienia.

Osoby zakwalifikowane do programu, podczas udziału w programie zostaną poinformowane, iż w celu uniknięcia w kolejnych sezonach grypowych zachorowania na grypę, wskazane jest zaszczepienie się w następnych latach.

Rozdział 5.

Organizacja programu polityki zdrowotnej

I. Etapy programu polityki zdrowotnej i działania podejmowane w ramach etapów

1. Przygotowanie programu polityki zdrowotnej dotyczącego szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób powyżej 65 roku życia, zamieszkałych w Hajnówce, w oparciu o wzór określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2017r. w sprawie wzoru programu polityki zdrowotnej, wzoru raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej oraz sposobu sporządzania projektu programu polityki zdrowotnej i raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej (Dz.U. 2017, poz. 2476).

2. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizatora/realizatorów programu.

Informacja o konkursie zamieszczona zostanie na stronie internetowej Urzędu Miasta Hajnówka - Biuletyn Informacji Publicznej oraz na tablicach informacyjnych w urzędzie.

3. Wyłonienie realizatora/realizatorów programu i podpisanie umów na realizację programu.

4. Realizacja programu:

a) Przeprowadzenie akcji promocyjno-informacyjnej przez realizatora/realizatorów programu szczepień z wykorzystaniem plakatów informacyjnych, które są ogólnodostępne i zamieszczone na stronie internetowej np. organizatora Ogólnopolskiego Programu Zwalczenia Grypy. Plakaty dotyczyć będą informacji nt. dlaczego grypa jest groźna, dlaczego warto się szczepić i umieszczone zostaną na tablicach informacyjnych w placówkach realizatora/realizatorów programu szczepień. Ponadto realizatorzy programu zamieszczą na swoich stronach internetowych i tablicach informacyjnych, informacje o kryteriach kwalifikacji do programu. Informacje powyższe udzielane będą także telefonicznie pod ogólnodostępnym numerem telefonu realizatora/realizatorów szczepień.

Akcja rozpropagowana zostanie także na:

- stronie internetowej Urzędu Miasta Hajnówka oraz na tablicach informacyjnych w urzędzie i przed urzędem,

b) Rekrutacja i rejestracja do programu prowadzona będzie przez realizatora/realizatorów programu.

Przy rekrutacji na szczepienia stosowana będzie zasada kolejności zgłoszeń.

Rejestracja odbywać się będzie w dniach i godzinach pracy realizatorów, telefonicznie lub bezpośrednio na miejscu, do momentu wyczerpania puli szczepionek. Rekrutacji do programu podlegają mieszkańcy miasta Hajnówka, powyżej 65 roku życia.

c) Przeprowadzenie badania lekarskiego kwalifikującego do szczepienia.

Badanie przeprowadzi lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Badanie będzie składało się z wywiadu z pacjentem i badania fizykalnego. Celem jego będzie kwalifikacja do szczepienia lub ewentualne stwierdzenie przeciwwskazań do wykonania szczepienia.

Negatywny wynik badania lekarskiego kwalifikującego do badania, wiek poniżej ukończonych 65 lat i brak zgody na udział w szczepieniach wyklucza ostatecznie z udziału w programie.

d) Przeprowadzenie edukacji uczestników programu.

Podczas badania lekarskiego, lekarz przeprowadzi z każdym uczestnikiem programu rozmowę edukacyjną (pogadanka) na temat korzyści wynikających ze szczepień, profilaktyki grypy oraz dalszego postępowania pacjenta w przypadku wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Aspekt edukacyjny programu może przyczynić się do podniesienia świadomości na temat zagrożeń jakie powoduje grypa i jej powikłania. Ma na celu zachęcić do zmiany zachowań zdrowotnych, pokazania pozytywnych skutków szczepień i utwierdzenia w przekonaniu, że udział w szczepieniach jest właściwym wyborem.

e) Wykonanie szczepień przeciw grypie.

Polegać będzie na podaniu szczepionki zgodnie ze wskazaniami producenta. Akcja szczepień przeprowadzona zostanie w miesiącach wrzesień – listopad.

O wykonaniu szczepienia przeciwko grypie decyduje lekarz, który stwierdza także podczas badania, czy dane okoliczności zdrowotne stanowią przeciwwskazanie do szczepienia.

Szczepionka zostanie wybrana i zakupiona przez realizatora/realizatorów programu według najnowszej wiedzy medycznej, wskazań rejestracyjnych i charakterystyki produktu. (dawkowanie i schemat szczepienia – zgodnie ze wskazaniami producenta szczepionki).

f) Zakończenie udziału w programie poprzez wypełnienie ankiety.

Ankieta zostanie wypełniona przez każdego z uczestników programu, po wykonanym szczepieniu.

g) Przygotowanie sprawozdania z realizacji programu, w oparciu o miesięczne i końcowe sprawozdania przesłane przez realizatora/realizatorów programu.

II. Warunki realizacji programu polityki zdrowotnej dotyczące personelu, wyposażenia i warunków lokalowych

W programie wezmą udział pielęgniarki i lekarze, pracujący w podmiotach leczniczych posiadających podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia zdrowotne w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Akcja szczepień będzie prowadzona przez wykwalifikowany personel medyczny z zachowaniem wszelkich warunków fachowych i sanitarnych określonych dla tej procedury medycznej, wynikającej z obowiązujących norm i przepisów prawa.

Szczepienia będą wykonywane przez pielęgniarki posiadające ukończony kurs w zakresie wykonywania szczepień ochronnych oraz pod nadzorem i w godzinach pracy lekarza.

Szczepienia będą realizowane w pomieszczeniach, które pod względem technicznym, sanitarnym i pod względem wyposażenia spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Szczepionki użyta do szczepienia będzie dopuszczona do obrotu w Polsce na dany sezon i podawana będzie zgodnie z istniejącymi zaleceniami krajowymi oraz z Charakterystyką Produktu Leczniczego (ChPL).

Rozdział 6.

Sposób monitorowania i ewaluacji programu polityki zdrowotnej

I. Monitorowanie

Proces monitorowania będzie składał się z:

1) Oceny zgłaszalności do programu

Zgłaszalność będzie monitorowana w trakcie trwania programu, na podstawie sprawozdań okresowych (miesięczne) oraz po jego zakończeniu, na podstawie sprawozdań końcowych z realizacji programu, przygotowywanych w oparciu o listy uczestnictwa w programie. Powyższe sprawozdania będą przekazywane przez realizatorów/realizatora programu do Urzędu Miasta Hajnówka.

Zgłaszalność do programu będzie oceniana na podstawie liczby:

- osób zaszczepionych, uczestniczących w programie,
- osób, które nie zostały zaszczepione ze względu na przeciwwskazania zdrowotne, rezygnację z udziału w programie w trakcie jego trwania lub z innych powodów,
- odsetka osób uczestniczących w programie w stosunku do ogólnej liczby osób, które spełniają kryteria kwalifikacji do programu.

2) Oceny jakości świadczeń zdrowotnych w programie

Monitorowana będzie na podstawie ankiet satysfakcji udziału w programie i jakości udzielonych świadczeń (wzór w załączniku do programu). Ankiety będą wypełniane przez wszystkich zaszczepionych uczestników programu.

II. Ewaluacja

Ewaluacja rozpocznie się po zakończeniu realizacji programu. Polegać będzie na ocenie i porównaniu liczby osób powyżej 65 roku życia – uczestników programu, zaszczepionych przeciw grypie w trakcie trwania programu i przed rozpoczęciem realizacji programu oraz porównania odsetka osób po 65 roku życia, które zostały zaszczepione w stosunku do ogólnej liczby osób kwalifikujących się do objęcia programem w powyższym przedziale wiekowym. Badana będzie liczba uczestników, u których odnotowano niepożądane odczyny poszczepienne, w oparciu o dane zawarte w sprawozdaniach przesyłanych przez realizatora/realizatorów programu.

Porównana zostanie także liczba osób, które deklarują po zakończeniu programu wzrost wiedzy i świadomości odnośnie profilaktyki grypy i powikłań pogrypowych oraz roli szczepień przeciw grypie w profilaktyce, w odniesieniu do okresu sprzed ich udziału w programie. Przeanalizowana zostanie liczba osób, które w związku z udziałem w programie i otrzymanej w ramach programu edukacji zdrowotnej deklarują zaszczepienie się przeciw grypie, poza programem.

Rozdział 7.

Budżet programu polityki zdrowotnej

1. Koszty jednostkowe

Planowany koszt jednostkowego szczepienia nie przekroczy 40 zł i będzie obejmował: zakup szczepionki, lekarskie badanie kwalifikacyjne, wykonanie szczepienia, edukację uczestników, działania informacyjne, utylizację odpadów.

2. Koszty całkowite

Realizacja programu planowana jest na lata 2018-2019. Całkowity koszt realizacji programu w latach 2018- 2019 wyniesie 36 000 zł. Roczny koszt realizacji programu w 2018 i 2019 roku wyniesie po 18 000 zł.

Nie planuje się ponoszenia kosztów w związku z monitorowaniem i ewaluacją programu. Czynności te będą wykonywane przez pracownika Urzędu Miasta Hajnówka, w ramach wykonywania powierzonych obowiązków pracowniczych.

Rok realizacji programu	Liczba osób objętych programem	Koszt jednostkowy programu	Koszt całkowity programu
2018	ok. 450 osób	40 zł/osoba	18 000 zł
2019	ok. 450 osób	40 zł/osoba	18 000 zł

3. Źródła finansowania

Koszty realizacji programu w całości zostaną pokryte z budżetu miasta Hajnówka.

Rozdział 8.

Bibliografia

1. Polskie standardy profilaktyki i leczenia grypy – L. Brydak, Warszawa 2007.
2. Szczepienia przeciw grypie: podstawowe fakty dla lekarzy pierwszego kontaktu w Europie
 Synteza opracowana przez ekspertów europejskich na podstawie zaleceń krajowych i najlepszych praktyk w Wielkiej Brytanii i Holandii.
 Autorzy opracowania Zespół ekspertów: Dr Patricia Blank, Szwajcaria, Dr Oana Falup-Pecurariu, Rumunia, Dr George Kassianos, Wielka Brytania, Dr Ernest Kuchar, Polska, Dr Jan Kyncl, Czechy, Dr Aneta Nitsch-Osuch, Polska, Dr Ted Van Essen, Holandia, Warszawa 2016
3. Profilaktyka i leczenie grypy, Wytyczne Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce (2016), Kraków 2016.
4. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny, Meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Polsce, Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. oraz w porównywalnym okresie 2016 r. –
http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/2017/index_mp.html
5. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny, Meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Polsce, Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2018 roku -
http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/2018/index_mp.html
6. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego Państwowy Zakład Higieny, Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę w Polsce 2017 rok -
<http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/grypa/index.htm>
7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie wzoru programu polityki zdrowotnej, wzoru raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej oraz sposobu sporządzania projektu programu polityki zdrowotnej i raportu końcowego z realizacji programu polityki zdrowotnej (Dz.U. 2017, poz. 2476).
8. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 października 2017r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na 2018 rok.
9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1938 ze zm.)

ANKIETA dotycząca badania satysfakcji z udziału w programie i jakości udzielonych świadczeń

Szanowni Państwo

Zwracamy się z prośbą o udzielenie odpowiedzi na pytania niniejszej ankiety, w celu oceny realizacji programu szczepień przeciw grypie w mieście Hajnówka i zebrania danych do rozliczenia programu. Badanie jest anonimowe.

Proszę wybrać odpowiedź, zaznaczając X w wybranej kratce przy odpowiedzi.

1. Skąd dowiedziała się Pani/Pan o programie bezpłatnych szczepień realizowanych w mieście Hajnówka ?

Informacja ze strony internetowej, tablic informacyjnych w Urzędzie Miasta Hajnówka

Informacja ze strony internetowej, tablic informacyjnych w przychodni

Informacja od rodziny, znajomych

Inne źródło, podać jakie ? .....

**2. Czy w ramach udziału w programie została Pani/Pan poinformowana/y o:
a) profilaktyce grypy i korzyściach wynikających ze szczepienia przeciw grypie?**

Tak   Nie

b) możliwości wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych ?

Tak   Nie

c) postępowaniu w razie wystąpienia odczynów poszczepiennych ?

Tak   Nie

3. Czy jest Pani/Pan zadowolony/a z kompetencji i jakości usług lekarskich świadczonych w ramach programu (wywiad lekarski, badanie przed szczepieniem, edukacja zdrowotna) ?

Tak   Nie

4. Czy jest Pani/Pan zadowolony/a z kompetencji i jakości usług pielęgniarskich świadczonych w ramach programu (wykonanie szczepienia) ?

Tak   Nie

5. Czy poziom Pani/Pana wiedzy i świadomości na temat profilaktyki grypy, powikłań związanych z grypą i roli szczepień w profilaktyce grypy jest większy niż przed udziałem w programie ?

Tak   Nie

6. Czy przed udziałem w programie:

a) szczepił/a się Pani/Pan przeciw grypie we własnym zakresie ?

Tak   Nie

b) chorował/a Pani/Pan na grypę ?

Tak   Nie

c) hospitalizowano Panią/Pana z powodu zachorowania na grypę ?

Tak   Nie

7. Czy jest Pani/ Pan zadowolona/y z wzięcia udziału w programie bezpłatnych szczepień przeciw grypie ?

Tak   Nie

8. Czy udział i wiedza zdobyta w ramach programu, wpłynęła na Pani/Pana decyzję o samodzielnym zakupie szczepionki i zaszczepieniu się przeciw grypie poza programem ?

Tak   Nie

9. Czy uważa Pani/Pan, że realizacja tego typu programu była potrzebna ?

Tak   Nie

10. Czy poleciłaby Pani/Pan, innym osobom udział w programie szczepień przeciw grypie ?

Tak   Nie

